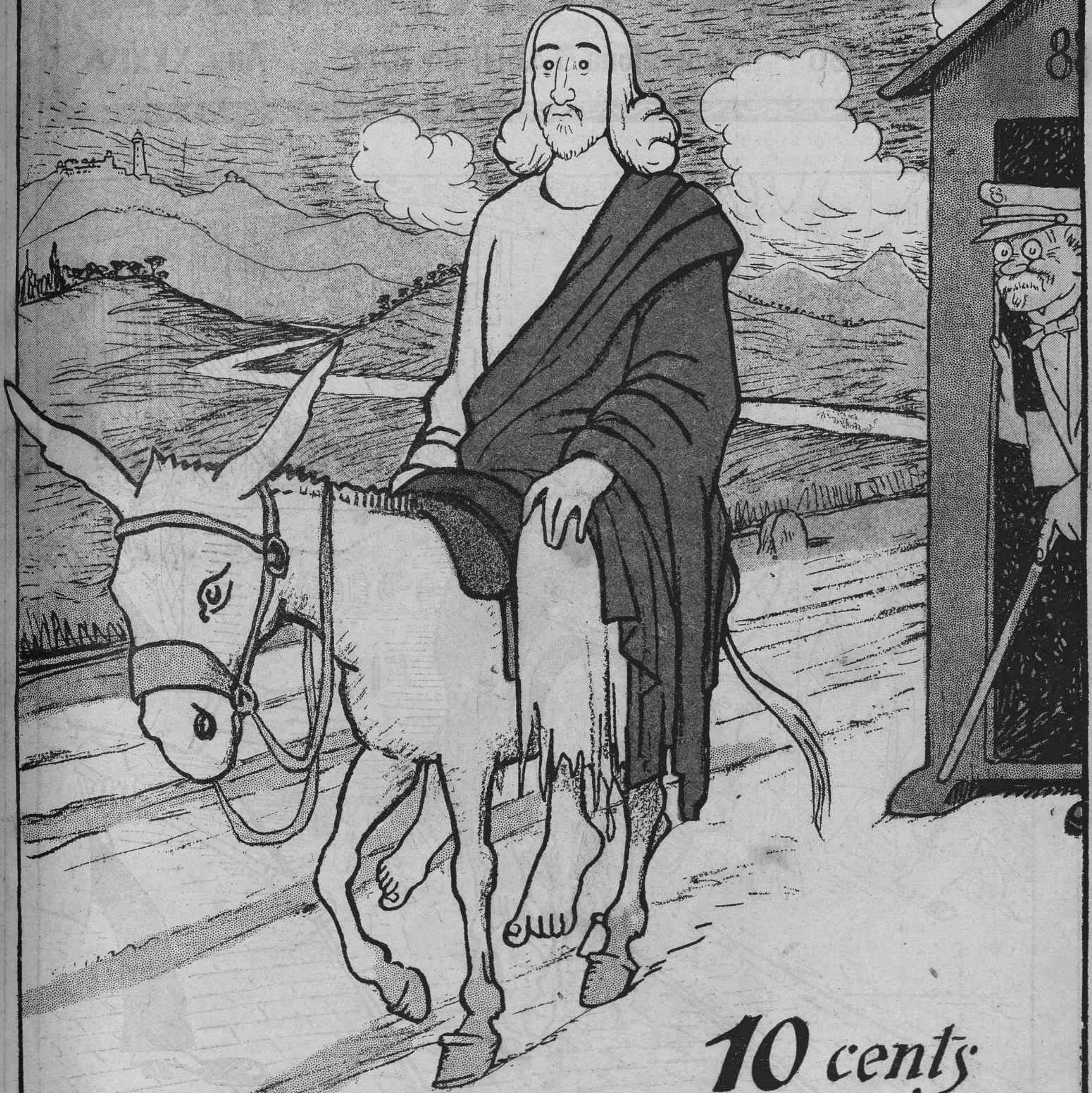

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

10 cents

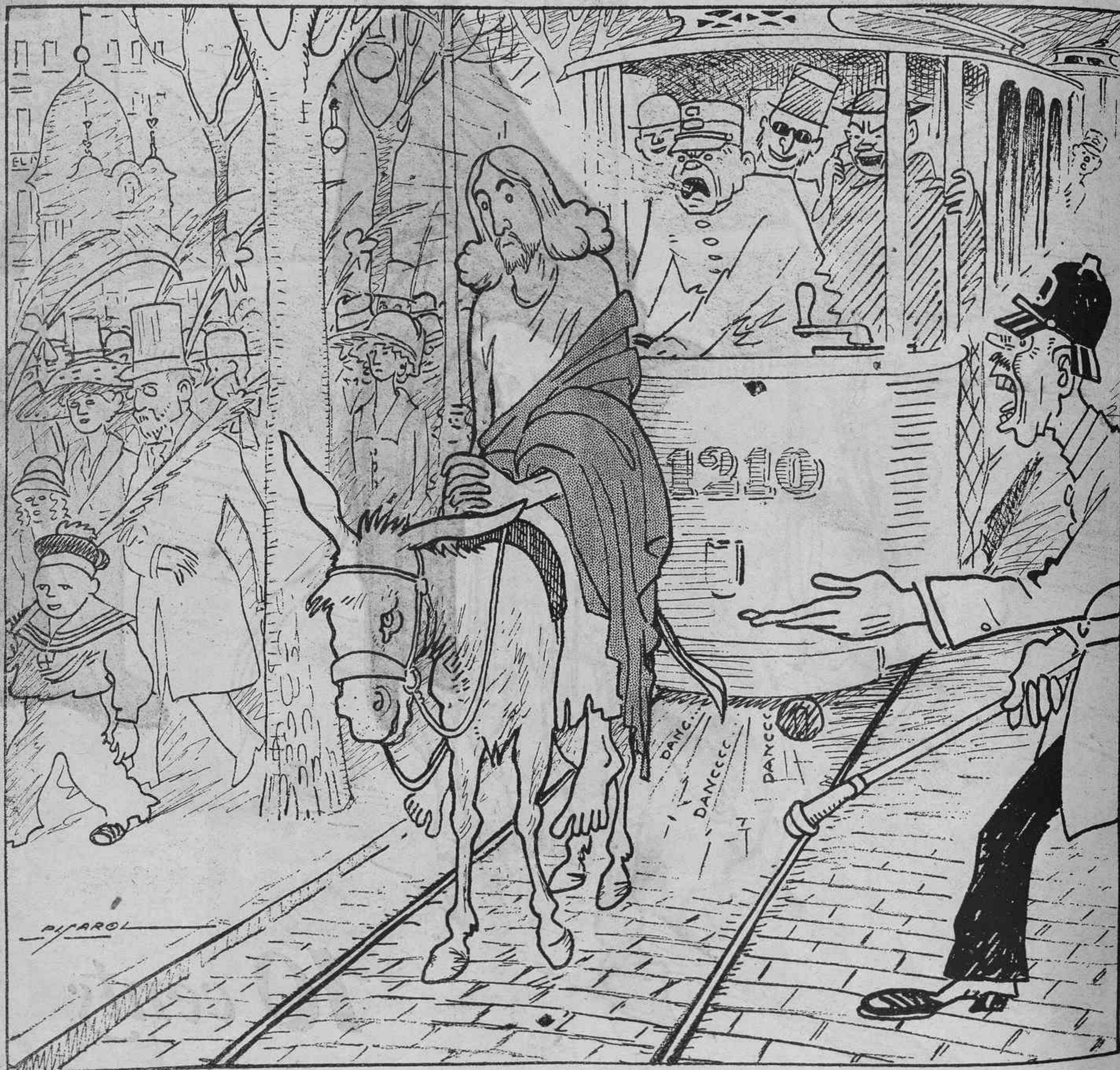
... [unreadable] ...

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1736

Barcelona 5 Abril de 1912

Any XXXIV

—Jerusalem!... Aont ets, Jerusalem?...

CRÒNICA

EL BÈ DE PASQUA

L'acció, que té lloc al passeig de Sant Joan, comença en el precís moment en que un comprador acaba d'adquirir un petit bè dels molts que allí estan en venda.

COMPRADOR:—¿De modo que es l'últim preu?

VENEDOR:—L'últim.

COMPRADOR:—Però... ¿puc estarne ben segur—perquè això per mi té molta importància—de que l'animal procedeix de Sant Feliu de Llobregat?

VENEDOR (*molt serio*):—Tan segur, com si vostè hagués assistit al seu naixement.

COMPRADOR (*convensut*):—¡Llestos!... Teniu. (*Li entrega unes pessetes y, lligant al coll del bè un cordill que ja duia previngut, comença a caminar, seguit de la ignocenta bestia*).

BÈ:—¿Aont anem ara?

COMPRADOR:—A casa.

BÈ:—¿Que es una casa ab hort?

COMPRADOR:—No, maco. No acostuma a havernhi de horts als quarts pisos.

BÈ:—Doncs ¿aont me duras a pasturar?

COMPRADOR (*rient*):—Primer, a la cassola; després, a la taula.

BÈ (*una mica trist*):—¡Oh!... Això ja ho sé. Però jo vull dir, d'ara fins llavors...

COMPRADOR:—¿Llavors?... No t'entenc.

BÈ:—Fins a la segona Pasqua, que es el dia de menjar el bè.

COMPRADOR:—¿D'aont ho has tret això?

BÈ:—Tots els bèns ho saben. Quan pastoravem per allà dalt, una cabra, ja d'edat, sempre m'ho deia: «Ara aniras a Barcelona. Una vegada allí, te portaran a la fira del passeig de Sant Joan, y un senyor, que s'enamorarà de tu, se t'endurà a casa seva. De moment, no has de temer res. Fins a la segona Pasqua, no hi haurà per tu més que afalacs, atencions y mimos. Tindràs tot l'aufals que voldras, t'acompanyaran a pasturar pels afores de la població y, si a la casa hi ha senyoretas, fins es possible que't posin al coll una cinta de color de rosa y que't rentin la llana ab sabó del Congo».

COMPRADOR:—¡Mira, mira!... ¿Això't deia la cabra?

BÈ:—Sí. ¿Que no es veritat?

COMPRADOR:—*Hombre*... devegades potser sí que ho es. Però, aquet cop, sento molt havertho de dir, les coses no aniran pas de tan bella manera.

BÈ:—Y doncs, ¿còm aniran?

COMPRADOR:—Jo ¿veus? soc un *chico de la prensa*.

BÈ:—Vols dir d'aquets que fan diaris?

COMPRADOR:—¡Just! Al comprarte, res més lluny del meu pensament que l'idea de recrearme ab el plat que de tu

pugui sortirne. El gasto que, adquirinte, acabo de fer, ben superior ¡ai! a les meves forses, obeeix únicament a les circumstancies.

BÈ (*sumament extranyat*):—Ves dient.

COMPRADOR:—Ara, jo, arribats a casa, sense perdre un moment, te donaré els «despatxos», y desseguida, ¡a la cassola!...

BÈ (*ab amargura*):—¡Mil gracias!...

COMPRADOR:—Secundat per la meva familia, devoraré la teva carn, lo qual, a dir la veritat, no'ns donarà gaire feina, y una volta haurem escurat els teus òssos, ben nètts y pelats, els embolicaré ab un paper y, arribantme a una gran casa situada més enllà de l'Arc de Triunfo, els depositaré sobre la taula d'un senyor que hi ha allí y, ab accent dramatic, li diré: «¡Tingui! ¡Vegi això!»... ¿Comprends?...

BÈ (*arronsant les espatlles*):—Francament, no comprend res...

COMPRADOR:—¿No?... ¡Tant se vall!... Ja ho comprendran demà els lectors del meu diari quan, a l'obrirlo, se trobin ab un titol, en lletres com el puny, que dirà aixís: «¡NUEVO DESCUBRIMIENTO!... Huesos procedentes de San Feliu de Llobregat, pueblo donde vivió la Enriqueta Martí, y de cuya autenticidad podemos responder sin temor de ser desmentidos».

MATIAS BONAFÉ

—Dispensi guardia... ¿Me faria l'obsequi de dirme ont cau la Casa del Senyor?
—Hombre!... Para casas de señores vagi al Passeig de Gracia...

—Benemèrites dames del «Ropero», y an aquet pobre angelet, que no'l vestiu?
—Qui?... aquesta mossota?... Es cosina valenciana d'un heretge que va anar a cremar convents!

Els corbs

Abans, els corbs, per tot menjar, menjaven carn morta. Ara mengen carn viva. Y de tal manera s'hi han aficionat que, en busca d'ella, roden famolencs les presons tenebroses y, al través de les reixes, se llensen sobre la víctima y, sense compassió, li arrenquen trossos del seu cos miserable.

Volen carn, volen carn viva, sigui de qui sigui, y, resolta a obtenir-la, no reparen ni en la brutalitat dels procediments ni en la vilesa dels medis.

Si la víctima dorm, exigeixen que's desperti; si se'u, volen que s'alsi; si està malalta, neguen obstinadament la seva malaltia y demanen que un metge certifiqui que aquella dolència es una farsa y que la fingida malalta està en disposició de deixarse trossejar pels seus becs verinosos.

De dia, de nit, una y un'altra hora, s'aquadrillen, babejant fel, a la porta del calabosso y, obrint sinistrament els ulls, esperen que arribi el moment de poder satisfere els seus instints d'aucellot sense entranyes.

¿Se descubreix que lo que s'atribuía a la víctima es mentida? Els corbs s'enfaden y, llensant furiosos crits, declaren que res de lo que pugui afavorirla es digne de credit.

¿Inventen, ells, una novela qualsevol y la gent de bon sentit en dubta? Tornen a enfadarse altre cop y sostenen que tot lo que contra la víctima's digui s'ha de creure per forsa.

Y resguardantse darrera del covard *se dice, parece, se asegura*, vigilen, salivejant, el pilot de carn viva, ignocent o culpable—¿què'ls fa an ells?—que ha tingut la mala sort d'excitar els seus apetits selvatges.

¡Ah!... Abans, els corbs, tenien tot el cos cobert de plomes. Ara sols en tenen una; però, una no més, sucada en la tinta de l'insidia y la mala fè; els basta aquesta ploma pera envenenar la consciencia de les multituds y escampar aquí y allà tota l'indignitat de la seva ànima perversa.

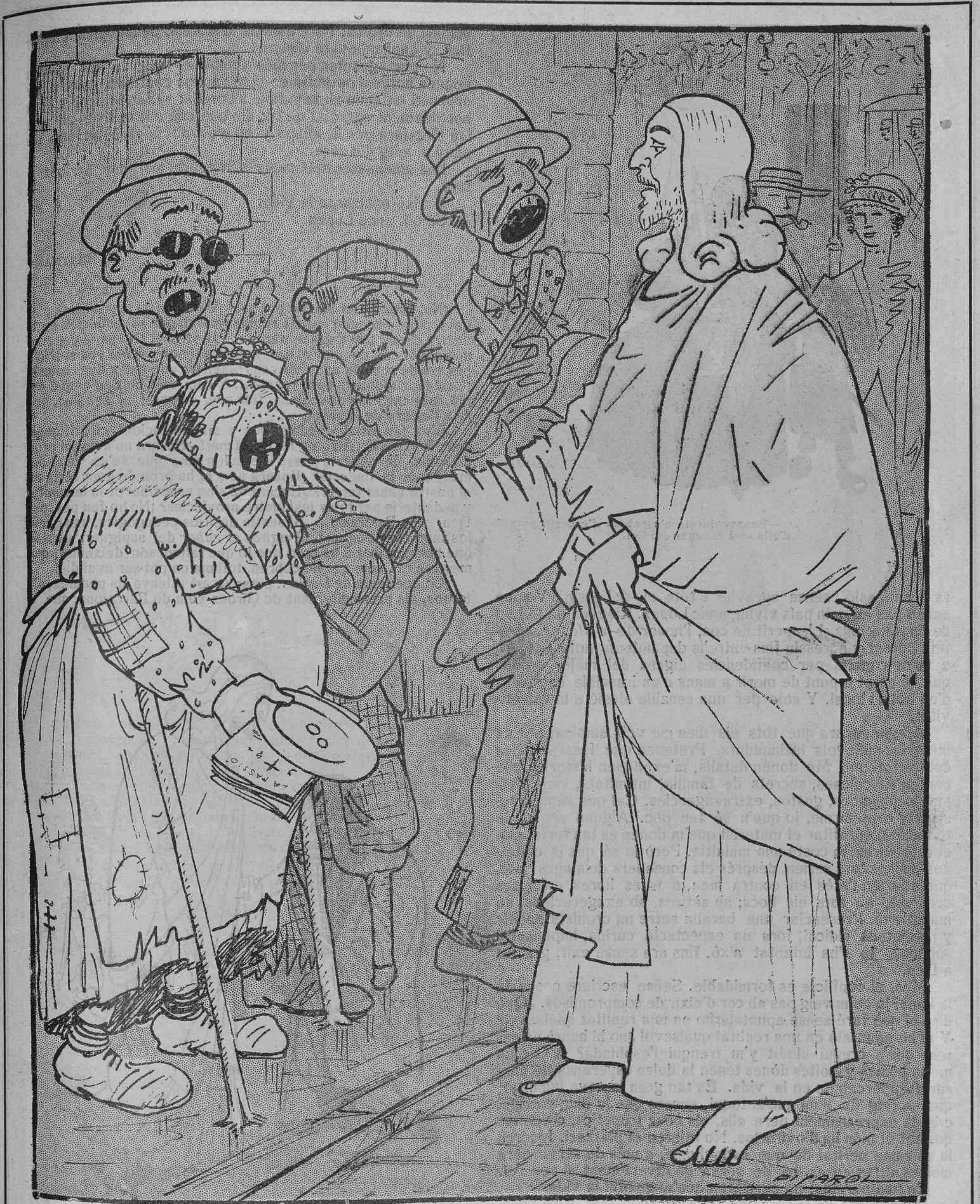
MITU

UNA CARTA EN LLOC D'UN ARTICLE

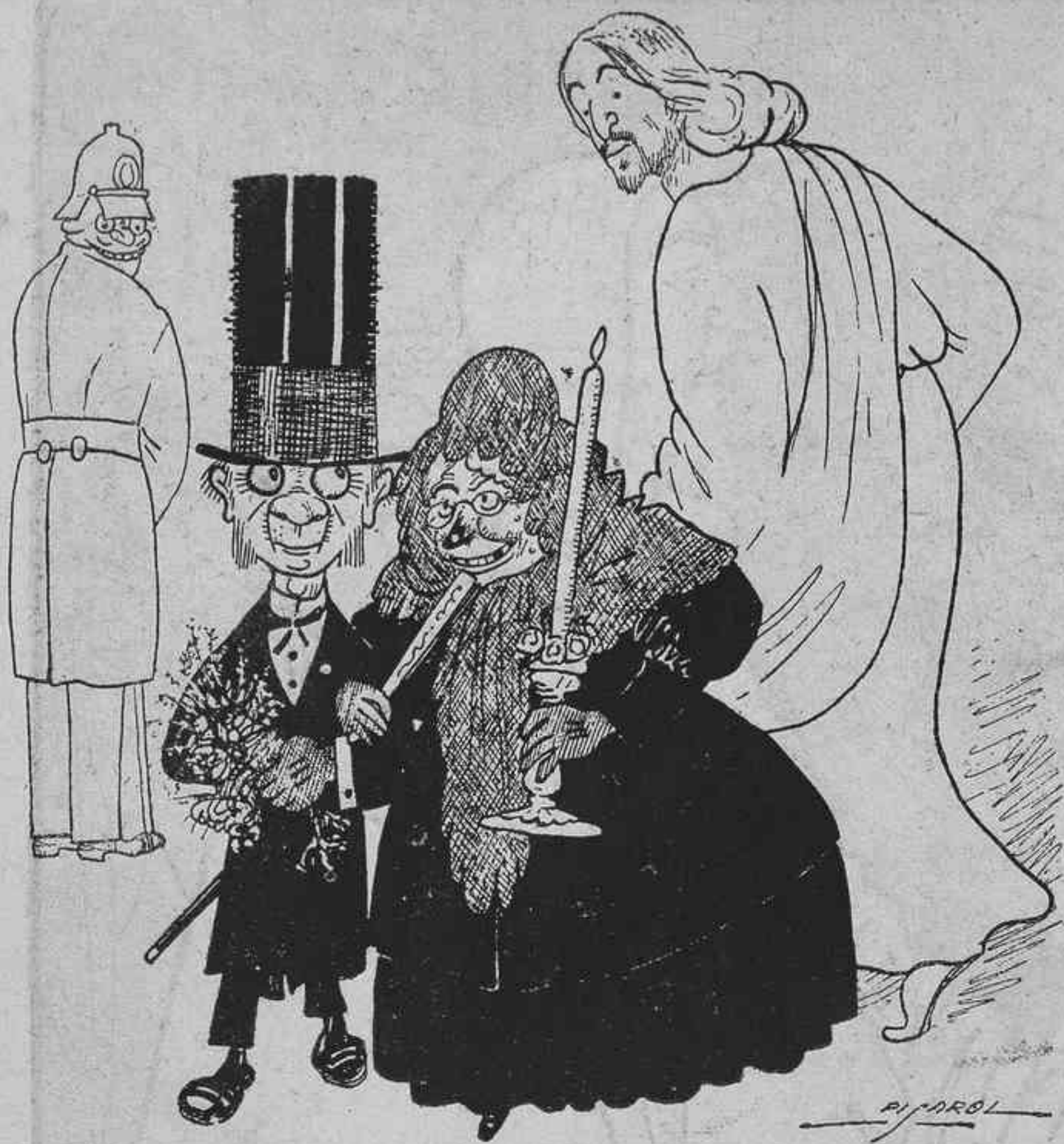
Amic López: crec que aquesta setmana us serà igual una carta que un article. Me convé fervos saber lo que'm passa, y'm convé esbombarho y'm convé no perdre el temps (calderilla en nostra reconsegurada terra).

Doncs, sí: sabreu que la tasca de cronista va fentse impossible aquí a Girona. Ja haureu llegit els meus articles, ja haureu vist que tots tenien un caracter universal; que eren comeditos, manyacs, suaus; que ab prou feines arribaven a excitar la rialla, que si desacreditaven alguna cosa era la meva reputació de cronista. Doncs bé; malgrat això, han des-

pertat contra meu les ires de molts conciutadans. Es senzillament horrible lo que'm passa: cada infelís que deambula per aquets carrers de Deu, perfectament ignorat de l'Europa culta, té la pretensió de veure's aludit en les planes de L'ESQUELLA, se creu esser objecte de la meva broma y planeja venjances, agresions, escomeses nocturnes... què sé jo... Si parlo d'un tenor, hi ha trenta pares que tenen fills tenors y tots trenta s'enfaden; si parlo d'artistes arcaics, ab manifestes tendencies a secrets erotismes, com que de pintors arcaics n'hi han molts y ab inclinacions manifestament eròtiques n'hi han més, s'aixeca un exèrcit contra meu. Els únics que prenen les coses tal com se tenen de pendre són els joves conservadors. S'enfaden els justos; ni un més ni un menos. Això dona gust. Y com que'ls tenim comptats y descomptats, dormin tranquils. Però's presenta una altra qüestió. No puc usar ni un substantiu que indiqui ofici, benefici, carre-

-¡Je-su-crist... la pa-a-ssió vostra!...
-¿Y la vostra, fills meus, qui vos la canta?

—Benaventurats els pobres d'esperit, perquè d'ells serà el regne del Cel.

ra o professió, sense agraviar a tots els del gremi. Vos no sabeu pas en quin país vivim, amic López. Rieuvos de la Llei de jurisdiccions. L'esperit de cos, l'honor de la *classe*, existeix potent y agressiu fins entre'ls dependents notariais. An a mi'm consta, per confidències dignes del major credit, que he estat a punt de morir a mans d'un irascible escrivent d'un notari local. Y sols per una senzilla alusió a la col·lectivitat.

Afegiu encara que tots els dies me veig amoinat per un nuvol de malevols insinuadors. Pretenen que fassi articles contra tothom. Me donen detalls, m'expliquen histories, me contenen ridiculeses, secrets de familia, intimitats, vicis lletjos, inclinacions, gustos, extravagancies. Cal que sàpiga resistir y contenir-me, jo que'n sé tan poc. Alguna vegada la tentació d'aprofitar el material que'm donen es tan forta, que el reprimir-me'm costa una malaltia. Però jo sé que'ls mateixos insinuadors serien després els consellers dels agraviats, que atiarien l'ofès en contra meu, a totes hores, en totes ocasions, en tots els llocs; ab sàtires, ab exageracions, ab males arts. Presenciar una baralla entre un cronista pacífic y un ciutadà ridicul, fora un espectacle curiós, impensat y solemne. Ja s'ha intentat això, fins ara sense exit, gracies a Deu.

Mes, el conflicte es formidable. Sense escriure coses de la lluna, jo no'm veig pas ab cor d'eixir de compromisos. ¿Què diré ni què faré sense apuntalarho en una realitat qualsevol? Y si ho apuntalo en una realitat qualsevol ¿no hi haurà un ser real que's cregui aludit y'm trenqui l'espina? A Girona molts homes y moltes dones tenen la dolça esperansa de passar desapercibuts en la vida. Es tan gran la seva humilitat, que un raig de llum que'ls toqui, encara que la llum no sigui creada expressament pera ells, els posa frenetics, creientse que tot el món ha d'ovirarlos. No toleren el platxeri. Ignoren la solemne veritat de que cada home, a més de servir pera moltes altres coses, ha de servir de divertiment al seu veí.

En una paraula: no permeten que'm guanyi la vida.

Relleveume de la tasca que m'heu encomanat. Fins que's demostrí que Sant Narcís o l'Alvarez de Castro havien rigut alguna vegada, jo no'm veig ab cor de col·laborar en un set-

manari de broma. Faré estudis historics, pedagogics, científics, y emmanllevaré diners.

No puc aguantar per més temps el que en les meves poques hores d'optimisme, quan l'ànima confiada, somriu, se m'acosti un amic xiuxejantme a l'orella: «¿Sabs fulano?; està horriblement agraviat de tu; diu que allà ont te trobi ab una mà t'agafarà per la solapa y ab l'altra't pegarà un cop de puny al mitg del nas».

Les amenasses dels meus acreeadors mai han arribat a tant.

Y això m'amarga la vida.

Salud, amic López.

Vostre

P. BERTRANA

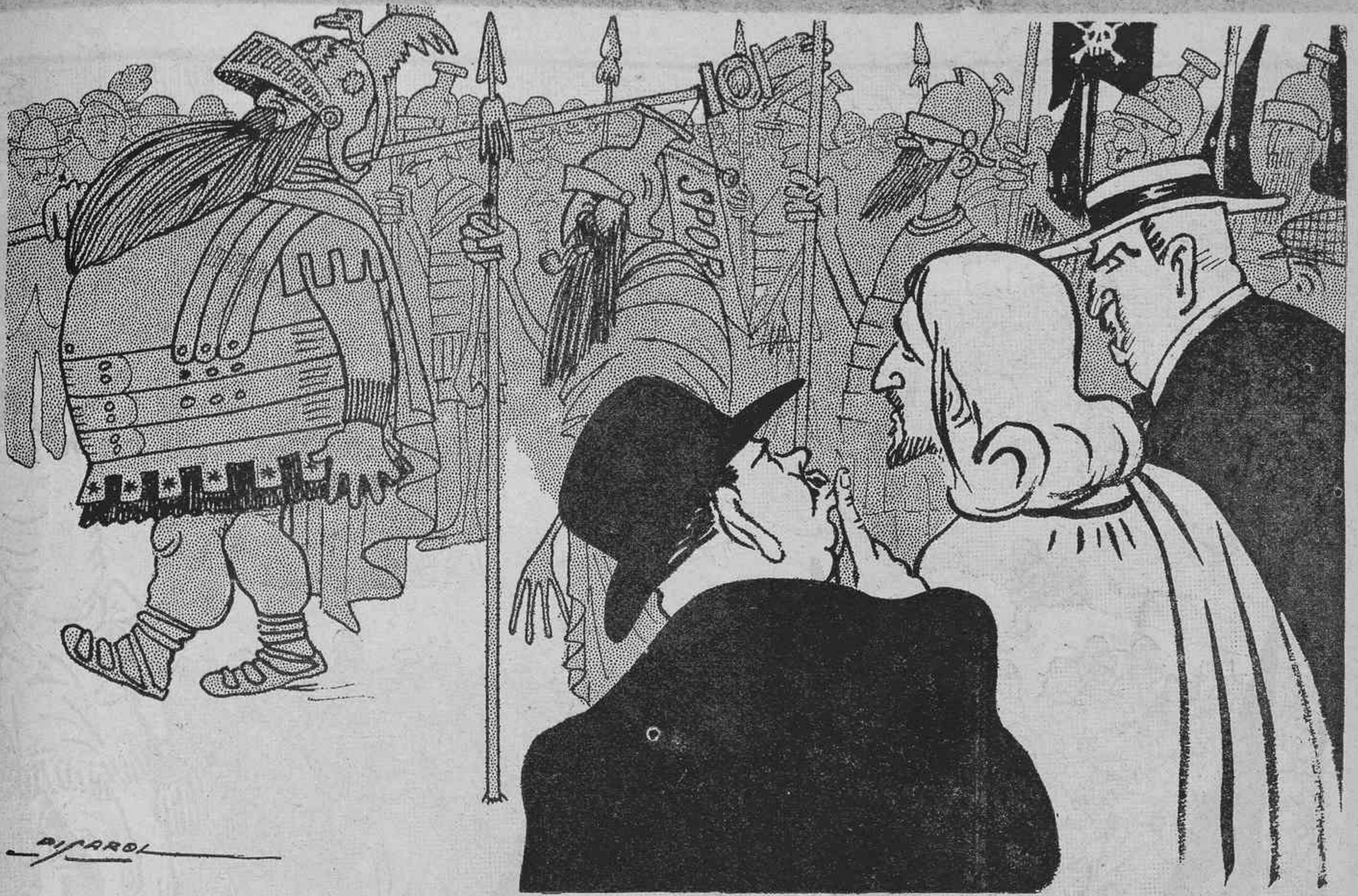
¿No, amic Bertrana, no pot ser! ¿Us estimem massa, tots plegats, pera acceptar aquet renunciament que'ns anuncieu en la vostra carta! ¿No tingueu por, amic Bertrana! ¿No us el pegaran mai aquet cop de puny al nas, que sembla que veieu venir! ¿No'n peguen de cops de puny els cans peteners que tenen dues cames! ¿Criden, rondinen; però reculant! Y com més borden al que entra, més camí fan a reculons, fins anar a parar al seu lloc, que es a l'estora de la cuina.

¿Vos fer estudis pedagogics y manifestacions científiques, amic Bertrana? ¿Això no ho fareu mai! ¿Encara no'n patim prou de sabis, en aquesta passa de culturisme que se'ns vé al damunt com la llagosta? ¿Encara no n'hi ha prou de gent sèria en el nostre aimat terror? ¿Encara no s'ha esbombat prou la vanitat y pedanteria per totes les quatre provincies? ¿No ho feu pas, per Deu, amic Bertrana!... ¿Si sentiu desitjos pedagogics, amagueu-los tant com pogueu! ¿Tingueu el rubor del sapiguer; penseu que hem arribat a un punt que lo que falten són deixebles, que mestres rai, com que no cobren, tothom en pot ser avui dia!

¿Lo que teniu de fer es... perseverar! ¿Llenya als pedants, als tontos, als presumits, tant de Girona com de Barcelona, que si

—¿Ont aneu, bon home?
—Al Ofici de Tenebres.
—¿No vos seria millor anar a pendre un xic el sol?...

—Valga'm Déu!... Però, això es una ridiculesa!...
—No fassi comentaris, si no vol caure de plè en la Llei de Jurisdiccions.

us penseu que no més n'hi han en la vostra ciutat immortal, aneu molt equivocat! ¡També per aquí'n tenim un floret, que'ns fa quedar bé, que'ns dona llument y que'l podem inscriure en el programa de l'atracció de forasters!

¡Penseu, Bertrana, que d'humoristes com vos, que vegin les coses... naturals y les sàpiguen contar bé, en tenim tan pocs, però tan pocs, que per això n'hi ha tants... dels altres!

¡A escriure, doncs, amic Bertrana! ¡Aquí casa sou a casa vostra, y no admetem dimissions de la gent que estimem y que val!

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

De la "santa quietut" dels dies sants

Complint un recent acord del Municipi, d'aquet Municipi nostre, tan heretge y tan «demagogo», segons els defensors de la Defensa, enguany s'ha permès també el tranzit rodat durant els dies de dijous y divendres sants.

En altra terra s'aprofitaria l'autorizació pera fer gala de l'esperit modern, de la consciència popular, lliure de preocupacions y prejudicis, y els heretges farien veritables rues de sacrilegi, sorolloses manifestacions d'artilleria rodada pels carrers, passeigs y plasses de la capital en el terme d'aquelles vintiquatre hores pesades y carrinclones, en que, com diu el poeta, «la ciutat no sembla ciutat». En la nostra, no;

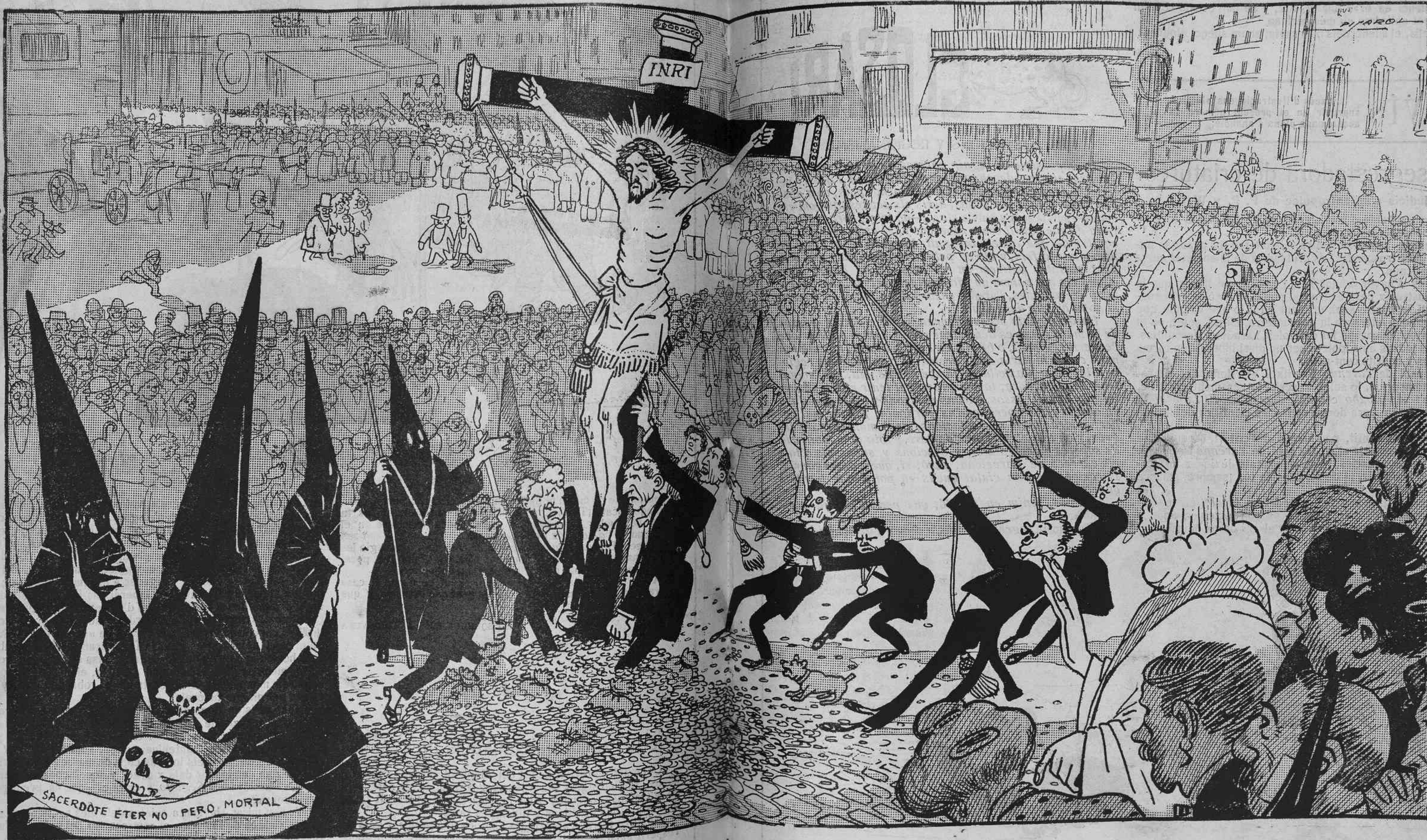
en la nostra terra els lliberals veïns s'enteren del lliberalísim acord de l'Arcaldia, se n'alegren, el celebren, però continuen aferrats a la tradició y segueixen anant a peu pera no interrompre ab el rodatge la santa quietut dels dies sants y, de passada, pera estalviar-se els diners del cotxe. Y's dona el cas de que fins les companyies de tramvies—veícul del pobre—se veuen encara obligades a disminuir el servei; tot perquè al permís del Municipi lliberal els lliberals ciutadans no hi donen altre acatament que'l d'un «enterado» burocratic.

Si ab el «cúmplase» d'un acord municipal se pogués capgirar el cervell de la gent, potser sí que avensariem quelcom en el camí del Progrés y de la Deslliuransa, tan esbombats pels homes que s'alaben de tenir el nas de cara a Europa. Però, mentres això no's pugui realisar, els marits y molles seguiran monuments, disfressats ab la roba de casar, y les armes aniran a la funerala.

¿Què se'ls en dona als ciutadans heretges que l'Arcalde autorisi el tranzit de cotxes, tramvies y automobils, si ells volen seguir anant a peu a lluir el classic barret de copa y la «no menos» clàssica mantellina, y apa, somhi, cada any, ab l'oloreta de farigola, els incivils cops de masses a les portes, el zum-zum empipador dels xarracs y aquell constant gemec de «La Passió»—els Segadors catolics—que'ns predisposa a la nyonya?

Y, ben mirat, la santa quietut dels dies sants no es més que la «marca de fàbrica», el «marchamo» del país que s'adiu tant ab la santa idiosincracia nostra, diguemne la santa peresa del nostre tarannà.

El clero encara té lligats de peus y de mans als nostres heretges; encara els té dominats com cent anys enrera. —Tu estiga't quiet, que ja'm bellugaré jo; vosaltres calleu, que ara es l'hora de predicar nosaltres. —Fan com les formigues, que

—No l'alsareu pas, minyons... Es inútil. ¿No veieu que està clavada a terra?

tampoc mouen fressa y fan el seu fet. Quan Nostre Senyor es mort, es quan ells fan més el viu.

«El silenci es or», diu la dita, y en cap ocasió com en aquesta pot aplicarse ab més certesa.

Pera ells, el silenci dels dies sants, es un silenci eloqüent.

Nov

AVÍS

L'excés d'il·lustració ens obliga a suprimir en el present número la acostumada plana d'anuncis.

La segrestadora de criatures

(Judicis d'un antropolec de P. P. y W.).

Poques existències més meritories y utils que la del nostre gran pensador antropolec.

Consumeix sencers els dies, engolintse tot quant se publica dels més trascendentals problemes de la societat europea y americana.

Després d'haver dragat tota l'ingesta del sumari que la premsa instrueix pera instruir al poble ab això de la repugnant Martí, el nostre sabi, eminent y tot lo que vulguin que sigui el sabi que atresora la nostra terra, ell sol, solet, en el seu laboratori, desocupa les cabrioles, xarades y geroglífics, anomenats judicis antropolecs per un diari lliberal, en forma d'hermosos y nodrits cent-peus.

Ell, el sabi de l'avenue Petritxol, ens dona, del pensament contemporani, lo solid, lo serio, lo verament científic, que desde'l seu nimbo cerebral deposà en *El Liberal* la setmana passada, pera donarnos la clau científica del sensacional procés.

En sanitat de sentit, parsimonia de criteri, serenitat de judici, ningú aventatja al nostre sabi de l'avenue Petritxol.

Res d'extravagancies, ni de sinuositats lèxiques, ni d'aventurades hipòtesis, ni de sortides de tò; ¡sempre, sempre y sempre solid!

Felicitem al gran mestre de Medecina legal (lerrouxista per més senyes), de quí, tal volta, en són deixebles aquells que confonen els òssos de pollastre ab els òssos humans.

SEGRESTACIONS Y REGIONALISME

Es impossible no seguir parlant de la segrestadora. Malgrat el gros desengany que'ns ha donat l'ilustre interfecta de que'ls òssos se'ns hagin tornat pols, com acaben sempre tots els òssos, airís els segrestats com els lliures—pulvis som y pulvis etc...;—ab tot y l'hora malhaurada de que aquell cuero cabelludo hagi estat una pell de conill y de que aquell incognit Marquès se'n digui de nom y no de fets, y altres petites contrarietats que hem anat patint y patirem en el curs de lo que'n diem affaire els que sabem un ric d'extranger; malgrat aquestes tarrebastades, l'affaire encara dona joc, y en donarà si no hi ha cap desgracia.

Un dels punts perquè hauran servit els mals passos de la mala dòna, es demostrar an els homes politics que l'esperit regional, o bé sia el regionalisme, no està tan mort com n'hi havia que's creien. Per patriotisme regional, també a Castella, y també a Valencia, han volgut tenir segrestadora; també han volgut tenir el seu affaire; infants morts, òssos, envans-panteons y tot lo que s'usa en aquets casos; però, que'ns perdonin: fan un mal paper; podran tenir segrestacions, però montades a l'engròs, y ab tots els avensos de l'art, y tota la maquinaria de soperes y amagatalls, y seccions y sucursals a tots els carrers de Barcelona, airò, sí, que's desenganyin, Barcelona es una ciutat que'ls en pot donar trenta a quaranta.

Ademés, tenim en Pujaló, que per sí sol ja paga l'affaire.

El consorte segrestador de la senyora de Madrid que's

—Deixeu que'ls infants s'apropin a mil..

—Impossible, Senyor,.. Las secuestradoras y els Hermanos de la Caridad los tienen acaparats tots.

dedica an aquest article, de segur que serà un xulo, ab ranivet, ab pan y toros, y si molt convé analfabet; menres que'l nostre Pujaló es un home de tota cultura, dige de la nostra ciutat y del noucents que estem passant. El nostre Pujaló fa pintura, una mica sincera, si tant se mira, però com que avui el que no es sincer ho fa veure, no hi ha res a dir; el nostre Pujaló fa versos, potser mal midats y mal rimats, però com que'ls que no segresten també ho fan expressament el deixarlos a mitg rimar, tampoc es tara pera espantarse, y el nostre Pujaló es un home que, si el nostre Ajuntament hagués protegit el seu art, com ha protegit a tants altres, tan Pujalós com el Pujaló, en el ram d'idees estètiques, s'hauria pogut estar de pendre estat ab la seva Enriqueta, y a hores d'ara tal volta tindria la seva càtedra; que també en el sentit artistic hi tenim Pujalós en les càtedres.

Ho sentim per Madrid y per Valencia, però aquesta volta els hem guanyat. Podran tenir segrestadores vulgars, adotzenades, del rengle, però no casades ab homes cultes. L'instrucció no s'improvisa.

XARAU

El senyor Bisbe:—Vaja, no's pot queixar!... Li fem uns funerals de primera a preu de pobre...

Dies sants, dies de goig

Setmana de Passió... setmana d'abstinències, de reculliment y de tristeses...

Costat per costat de la meva habitació s'alsa un temple dels més populars y concorreguts. A l'hora que escric aquestes ratlles hi ha en l'iglesia una d'anades y vingudes, precursora de les grans solemnitats. A judicar pel tragí, per la fressa que acompanya als preparatius, com l'any passat, y l'altre, y els de més enllà, el moviment de l'iglesia veïna—que va salvarse de la crema—assolirà les proporcions de lo insolit y desacostumat.

Manquen sols unes hores pera que'l burgit de les carraques, el copejar amoinós de les masses, la cridoria dels venedors d'objectes pietosos, la remor de mil vèus infantils, torbin, com de consuetut, la pau augusta de la meva cambra humil...

A l'exterior, part de fòra de l'iglesia, alegria, ostentació, motiu de festa, de luxe y de gatzara... Dintre, exposició del Santíssim Sagrament, adoració de Jesús crucificat, cants, resos... vestigis, tot plegat, d'un fanatisme secular: la lluita horrible entre la fè, servadora de la tradició, exaltadora del misteri, y la raó, implacable, crudel, despietada...

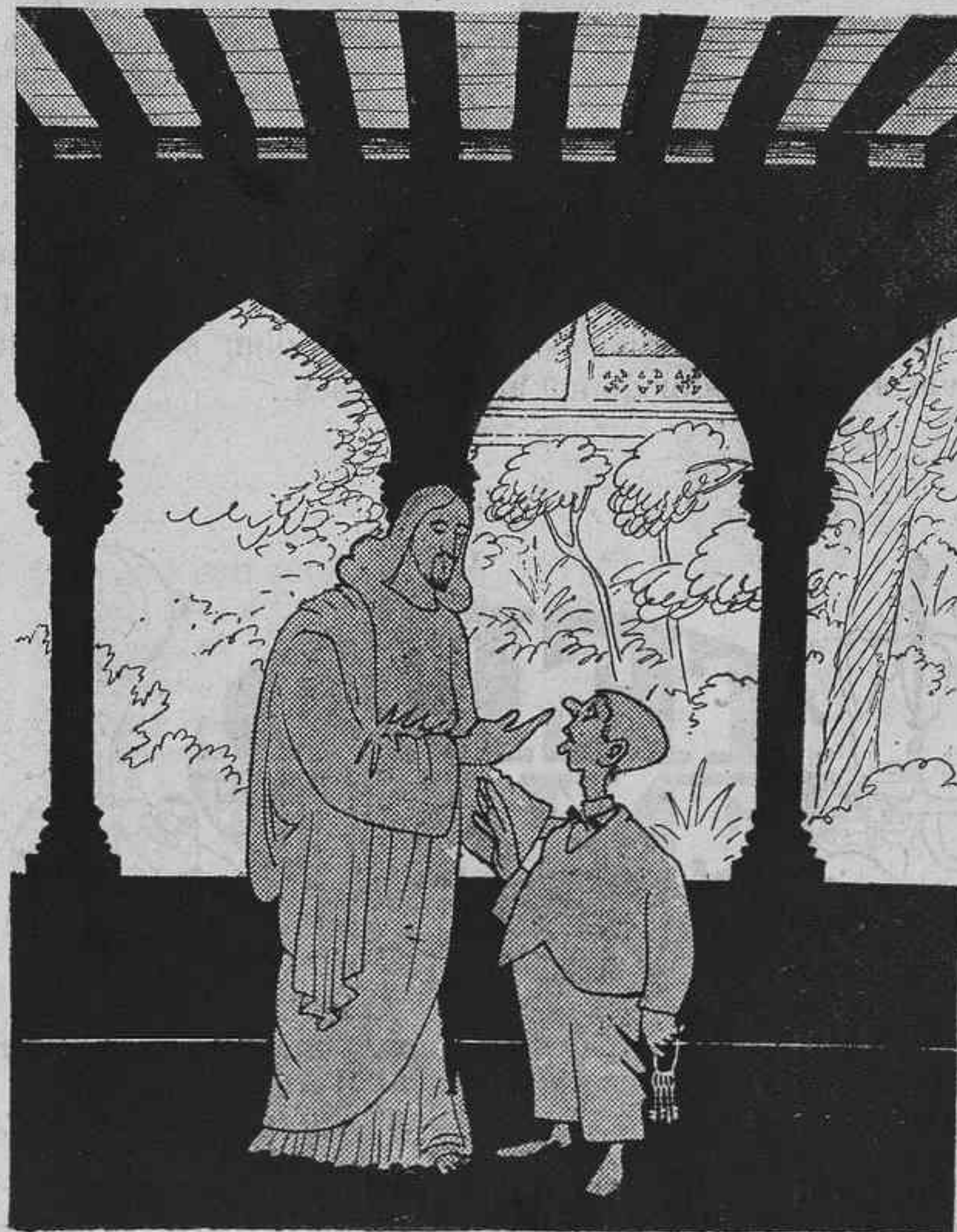
Els homes continuen encara dividits en bandols irreconciliables.

El catolicisme, despotic, absolut, acaparador, prenent imposarse y regnar per la forsa.

La ciencia, la veritat, la llum, lo que s'ha donat en nomenar el lliure examen, debatentse, pera sostreure la consciencia de les seves urpes...

No'ns hi amoinem.

Y mentres els venedors ens aixorden les orelles ab els seus crits, y tota vegada que les carraques y els cops de massa de la quitxalla ens priven el treballar, deixem la ploma y sortim al balcó...

—Voldria parlar ab el senyor rector...
—Es inutil. M'ha manat que no més deixi entrar an els que portin ciris pera'l monument.

—¿Què n'haveu fet del meu cos y de la meva sang, que diuen que l'un es tot blanquet y l'altra tot fuxina?...

Els platans verdegem. Per sota de les seves branques y en professó inacabable, passa un aixam de rialleres y xamoses barcelonines que, fent de la religió materia a propòsit pera lluir y coquetejar, corren les iglesies sota'ls raigs d'un sol esplendí, primaveral, prometedor de mil hores felisses...

X.

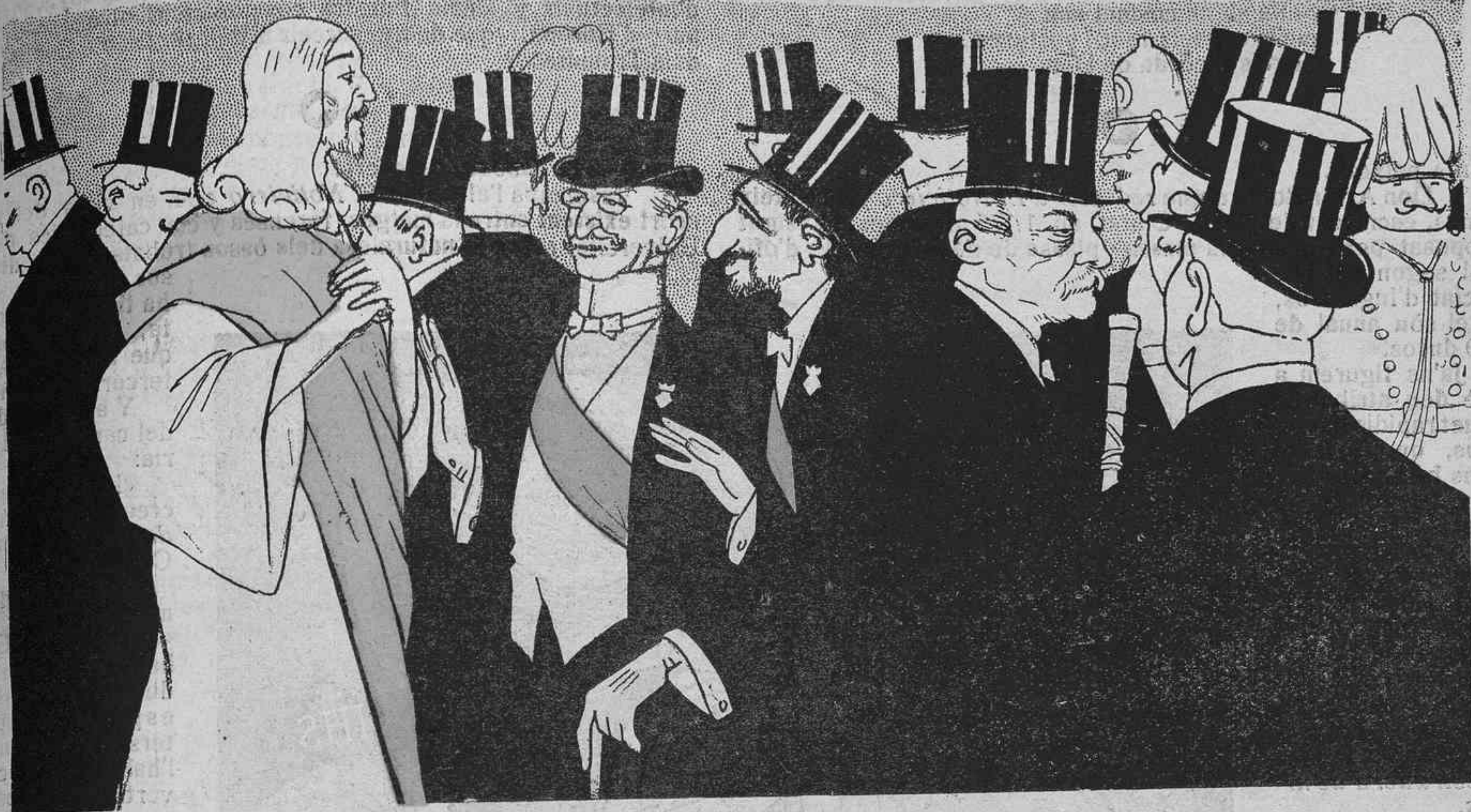
ELDORADO.—Tal com estava anunciat, dissabte va estrenar, la companyia catalana del Sindicat d'Autors dramàtics, el quadro poemàtic en un acte, d'en Santiago Rusiñol, *La Verge del Mar*.

A la porta d'una hermita d'una platja catalana, uns pobres demanen caritat als devots que van a visitar la Verge. Un mariner, fanàtic de la Verge, explica al jovent d'aquells encontorns la gran quantitat de miracles que ha fet y fa; allí cegos, esguerrats de totes menes, malalts incurables, tots retornen a ses llars curats y contents; els conta també com fou trobada, entremitg

de roques properes, una nit de tempesta, y com a l'esser en aquell lloc no va volguer seguir avant. A tot això veuen que s'acosta un home, capità de mar, ab els peus nusos, que ve de terres llunyanes a visitar l'hermita. Demana un glop d'aigua y conta sos passats amors ab una dòna mora, que fou qui guià sos passos en vida y portà a bon port sa nau, quan ja morta, estava encara en efígie en el mascaró de proa; però un jorn el capità va esser infidel als records aquells y el mascaró de proa, engelosí, va rebotre'l contra unes roques, deixant el barco fet a bossins y a molts mariners sense vida. Acabada l'història, el capità entra a l'hermita, d'ont surt al moment, esverat y esporuguit, perquè ha vist la seva dòna, el mascaró de proa que tants anys va guiarlo, a l'altar. Vol endursela, vol treurela d'allí; allavors el capellà li fa comprendre que ja no li perteneix, que tot y suposant que un dia hagués sigut seva, ara's deü al poble que l'adora, y que no podrà ningú arrencarla d'allí. El capità no's convenç, y, per més raons que li dona aquell pastor d'ànimes, l'home resta entossudit, donantse sols per vensut quan, deixant raonaments apart, veu que una noia, que la porten en un baiart, tulida desde fa anys, recobra els moviments a la sola vista de l'imatge. Llavors el capità resta mut y's descobreix, tot agenollantse al pas de la professó.

La nova obra d'en Rusiñol es altament emotiva y té una plasticitat extraordinària. Aquestes dues qualitats, que deuriem predominar sempre en tota producció dramàtica, s'hi troben tan remarcadament y tan harmònicament confoses, que es impossible que l'espectador no quedi sugestionat desde les primeres escenes.

El gran ironista ha tractat aquet cop un assumpte que en altres mans hauria estat perillósissim, si no impossible, d'abordarse. L'amor excels, l'idealisme amorós, sobreposantse als prejudicis religiosos, al fanatisme, per força havia d'interessar y commoure, tenint en compte els medis (sàtira finíssima y poètica

—¿Ja'm teniu ben present en tots els vostres actes?
—Sí, Senyor, sí... Precisament acabem de votar deu mil pessetes pera obsequiarlo ab un banquet.

emoció) de que disposa el popular autor de *L'alegria que passa*.

En el seu fons, com a idea, el darrer quadro poemàtic del nostre amic resulta una troballa. La falla, apart de tenir un interès grandíssim, es d'una tal valentia, es d'un sentit crític moral-religiós tan enlairat, que sols un autor de privilegiat talent y de reconeguda autoritat com ell podia atrevir-se a resoldre ab probabilitats d'èxit. En Rusiñol entra en la *delicada* tesis, desenrotllantla serenament ab pasmosa confiança y seguretat absoluta, ab la fè de l'artista, ab el convenciment de l'home de cor.

El sol cas d'haver fet sortir de pollaguera als carques y a les patums ens diu ben a les clares que *La Verge del Mar* es obra d'empenta y sucosa. Bellesa y emoció, delícia pera'ls ulls y consol pera l'esperit; tot això, que són coses que no'n corren, tot això, que va tan escas, hi vessa a dolls en les pintoresques escenes y en els efectes dramàtics del poema, d'aquet poemeta admirable, que és potser la producció dramàtica més plena y més rodona d'en Rusiñol.

L'execució, excelent, lo mateix en el detall que en el conjunt. Y el decorat, d'en Moragas y Alarma, hermós de debò.

Tot Barcelona anirà a veure *La Verge del Mar*, y, si no hi và, hauria d'anarhi, que de primors escenics, desgraciadament, no se'n donen cada dia.

¡Y a una altra, *ciudadano!*

ESQUELLOTS

ALABAT sigui Corpus, que fa els dies llargs!...
Un diari de Madrid reproduïx la protesta que'ls repòrters de la premsa de Barcelona varen endossar als seus pacientíssims lectors al descobrir-se que'ls òssos trobats en els domicilis de l'Enriqueta eren de qualsevol cosa, menos de criatura, y diu a continuació:

«Esta protesta demuestra que en Barcelona quedan una porción de crímenes horribles impunes.»

(¿L'han vista vostès en lloc aqueixa demostració que'l felís diari madrileny dona ja per feta?)

Y, arrodonint el comentari, anyadeix:

«Ahora veremos si la culta población tiene estómago suficiente para digerir este bodrio repugnante que la han propinado la influencia y la injusticia.»

¡Ah, no!... El confrare madrileny, o està mal informat o té ganes de fer broma.

Lo que ara hem de veure, en qüestió d'estomac, es si Barcelona tindrà el suficient pera tolerar que quatre diaris, faltats d'escrupols y d'altres coses que *hay que tener*, continuïn jugant ab la seva candidès y vagin prenentli el número y els centims, propinantli cada dia una racció de novela sense cap ni peus, ni ombra sisquera d'enginy o de gracia.

PREGUNTEN com estan els treballs preparatoris de l'Exposició General d'Estudis llunars que en aquesta Universitat ha de inaugurar-se el 15 del proxím Maig?

Pues, avensant cada dia ab més entusiasme y acumulant, els seus organitzadors, elements que desde ara assegurin l'èxit de tan interessant manifestació científica.

De moment podem ja anticipalshi que'l Govern ha concedit franquicia d'Aduanes pera'ls objectes que a l'Exposició s'enviïn, y que'l Rector de l'Universitat, baix els auspicis del qual ha de celebrarse, ha posat a la disposició de la Societat Astronòmica de Barcelona, el gran Paraninf y el Saló Doctoral.

Com a preludi ¿pot demanarse més?

Si la Lluna, tan amablement tractada, fa mala cara aquells dies, haurem de confessar que no hi ha en el cel astre més extrany ni més desagrat.

Tot mudat, un matrimoni ve de seguir monuments; són joves y els dos afecten un religiós sentiment.

Però ell pensant ab la Meller, y ella ab un cosinet seu que'ls segueix fentli postures... ningú's recorda de Deu.

Ara diguin: si això passa a la capital de Catalunya, planter d'intellectuals y ampla finestra constantment oberta cap a la part d'Europa, ¿què deurà succeir a Puiginyós o a Sant Genís dels Tramussos?

TIRA peixet!...

Don Artur Bono, digne redactor d'*El Noticiero* y, al mateix temps, escrivent de Cà la Ciutat, ab 1.175 pessetes, ha sigut proposat pera ocupar la plassa—plassa de nova creació—d'oficial segon del Negociat d'Ingressos, ab el sòu anual de 600 duros.

Ja'ns figurem a què deu atribuirse aquet rapidíssim ascens, que tots els bons barcelonins han de veure ab gust.

A la trassa admirable ab que'l senyor Bono ha fet, y està fent encara, en el diari del senyor Peris Mencheta, la monumental informació del assumpte de la *secuestradora de niños*.

Barcelona, agrafada, ha de recompensar, en una forma o altra, als que ab les seves novellesques fantasies contribueixen a ferla tornar tarumba y a borrar del seu cervell tota noció d'humanitat, d'imparcialitat y de justícia.

EL senyor Governador s'ha empenyat en continuar la tradició de no permetre cap mena d'espectacle durant els dies de dimecres, dijous y divendres sants.

¡Bueno!

Ens aconsolàrem ab admirar al senyor Portela, tot mudat, anant a seguir monuments.

Que no deixa d'esser un *espectacle*.

SI abans d'efectuarse el robo del quadro de Leonard de Vinci podia admetre's que hi hagués algú que ignorés que la *Gioconda* era una hermosa italiana que's deia Monna Lisa, ¿no'ls sembla que a hores d'ara no ha de quedar en tot el món civilisat ningú que no ho sàpiga?

Doncs, estan completament equivocats.

Dies enrera, en l'anunci d'un cine de Barcelona, encara varem tenir l'honor de llegirhi el titol d'aquesta pel·lícula:

LA GIOCONDA
o amor trágico del moro Lira.

Això es l'acabóse, cavallers!

Insinuava l'altre dia *El Noticiero* que, en vista del des-acort existent entre'ls metges forenses y els catedratics de la Universitat sobre la naturalesa dels òssos trobats en els diversos domicilis que ha tingut l'Enriqueta, era probable que se sollicités un tercer dictamen.

Y afegia el diari del carrer de Lauria:

«Los que así lo creen indican a los doctores Ramón y Cajal...»

Ara ho comprem tot.

¡Es clar!... ¿Còm hem d'extranyarnos de que'ls nostres espavilats repòrters hagin tingut l'habilitat de convertir en restos de persona els òssos de gallindí, si ara resulta que fins saben veure dos doctors allà ont no n'hi ha més que un?

ELS efectes de l'encariment del carbó han arribat fins a les fondes y restaurants.

L'altre dia un senyor va entaularse en un establiment d'aquets ultims y, al veure que li servien un *beefsteack* molt escarransit, va queixarse'n:

—¿Còm es—exclamà— que cada dia «disminueixen» les raccions?—

El garçó, impertorbable:

—Perquè tot «augmenta».

SEMBLA que mentres durin els accidents autoritaris

ris d'en Mir y Miró a l'Arcaldia, el cèlebre Marial remenarà les cireres del districte quint.

—¡Marial hace el quinto!— diu que deien pels corredors de la Casa Gran.

Y responia algú que coneix be l'home dels taulons:

—¡A fè que no'n té pas res de quinto!

ENDAVANT!...

Al pobre Diluvio que, fins ara, en el ram dels despropo-

—¿Y si't digués, oh Pare meu, que anyoro el Calvari?...

sits; semblava ser el diari privilegiat, ja li ha sortit un competidor: el *Ciero*.

Fent aquest periodíc la biografia d'en Bismarck, té l'humorada de participarnos que'l «canciller de ferro», l'any 1867, va concertar, entre altres, un tractat d'aliança ab Baden-Baden.

Ara diguin: quin proposit podia dur el diabolic ministre prussià al aliar-se ab una modesta ciutat de setze o divuit mil habitants, molt bonica y molt neta, però que en resum no té altre merit que'l de posseir unes aigües molt acreditades?

¡A no ser que fos pera que, quan ell hi anés a pendreles, l'hi fessin ben baratet!...

Tot creix, avui! ¡Tot progressa!...

Va plaent tant lo modern, que fins els lladres, gent culta que troba antic l'anà a peu, saben robà un automobil com si fos un rellotget.

A Fransa's donen tants casos de robos tan *remoderns*, que, a París, ciutat llanterna de tantes coses model, un dia, sense adonarse'n, els pendran la torre Eiffel.

IIINTERESSANTISSIM!

El número de demà del nostre estimat company y parent LA CAMPANA DE GRACIA publicarà una suggestiva

AUCA DE LA 'SECUESTRADORA'

ilustrada y amanida ab els corresponsents òssos, pots de grassa y tot l'aparato que acompanya a tan «sensacional y terrorífico proceso».

El número, a pesar de l'auca y dels òssos, no valdrà més que **5 CENTIMS**, com de costum.

QUINA ganga, donya Prempsa!

¡Un altre procés sorollós!

¿Tema?... «Corrupción de menores y otros similares».

Com si diguessim:

¡Una altra *senyora* embotellada!

DEL seriós, *independiente* y formalíssim diari *Las Noticias*, edició del dia 27:

«Fueron ayer decomisados tres kilómetros de pescado...»

¡Alsa, noi! ¡Tres *kilómetros de peix!*

Ja estic veient una corruia de llubarrets d'aquí a Sant Andreu.

¿O es que devia esser un congre-fenomen?

EL senyor Portela ha dit que no es possible exigir als polissons que aprenguin el català.

Naturalment...

¡Com que, abans que als polissons, els tocara saberlo als governadors!

MAGNIFIC hospital el de Sant Pau!

Tot es, ara, alabar-lo; però la junta, per falta de cacau, no ha pogut acabar-lo.

Y esperant, esperant, bona sería que quan vingués el dia d'acabarse les obres,

no hi haguessin al món malalts ni pobres! Per més que això no es facil que succeeixi,

convé que, si es possible, s'enllesteixi en un parell de setmanes, doncs veient tan magnific hospital, al més ple de salut li agafen ganes de posarse malalt.

D'un diari dels de *cada dia*:

«Las brigadas municipales sólo trabajaron, ayer, medio dia.»

¿Mitg dia, y's queixen?

¡Diable!

¡Ja es bastant pera qui no acostuma a treballar mai!

PER veure si's pot fer ploure s'efectúen rogatives...

¡Deu vulgui que, quan s'hi posi, no fassi com a Sevilla!

Aquet persistent desordre d'aixetes y canyerries, demostra que al cel no hi entra cap llaurer ni cap lampista.

DIALEG circumstancial:

—Tu, mira... Al «Principal» estan fent *La perra gorda*.

—¡Ja era hora, pobre gent!

A són degut temps rebérem les següents invitacions, que agraim:

*** D'en Rafel Benet Vancells, pera visitar la seva exposició de dibuixos y pintures, que restarà oberta fins al dia 15.

*** D'en J. Grau M., pera assistir a l'inauguració, a cà'n Parés, de l'exposició dels seus dibuixos colorits.

*** Del «Círculo Musical Bohemio», pera'l concert de cant y orquesta executat el dia 28 del passat mes (concert núm. 3 de l'onzena serie).

Amadeu Aguiló: El fogogrifo no'ns serveix. Lo demás entra en cartera però no puc dirli quin any se publicarà. Ah, y lo de les dedicatories ja no s'estila.—Josep Gorina Roca: La repassarem ab calma y, si es exacta, anirà un dia o altre.—Eudald Sala: He donat una ullada a la seva remesa de trenca-caps. Sento haverli de dir que no més n'aprofito dos.—Noi de cà la Berta: Té molt mal cor, vostè. Miri que escriure versos pera fer plorar a les noies! Dolent!—Joan Rocabert: Gracies per l'envio. Les seves endevinalles no fan mai nosa a la cartera.—F. Pagès y Lopera: ¿Que se li ha mort l'avia?... Això rai, vagi a casa del padri que potser li donarà la mona.—Manel Pontons Casanoves: Vostè té condicions pera poeta de *caramelles*. Prova'n són aquets versos enjogassats que tenen aire de tonadilla popular:

Declarar jo vaig l'amor
una tarda a la Ció...
Una tarda riallera
de dolsa Primavera.

Aquí sols hi falta un jai, sí, sí! per estribillo.—P. M.: Els seus versos me semblen poc polits, millor dit, mancats d'aquella suavitat que'ls fa semblar facilis. De totes maneres gracies pel bon intent.—Peret Bosch: Què m'explica de la seva promissuació! També varem promissuar nosaltres.—J. C. P.: Rebut els originals, y tantes mercès.—J. de l'E.: Publicar l'articlet es impossible, perquè aquest assumpte en semblants termes ja l'han tractat els redactors del periodíc. Ho sento, y s'agraeix la bona intenció.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

DISSABTE DE GLORIA

—Infelissos!... Si tampoc m'haveu de tocar!... Estic massa alt pera vosaltres!...